

KAJ DELODAJALCI NAPOVEDUJEJO ZA SLOVENSKI TRG DELA ZA DRUGO POLOVICO LETA 2016?

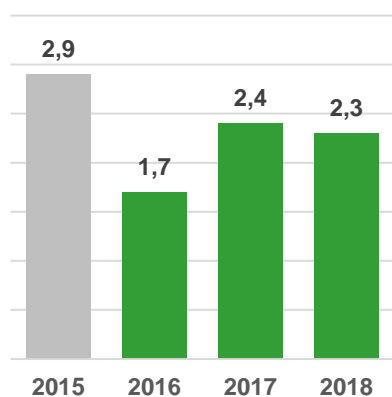
REZULTATI ANKETE NAPOVEDNIK ZAPOSLOVANJA 2016/I

Nekaj podatkov o izvedbi statističnega raziskovanja Napovednik zaposlovanja

V aprilu in maju 2016 je Zavod RS za zaposlovanje izvedel terensko fazo zbiranja podatkov na reprezentativnem vzorcu delodajalcev, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev. V anketiranje je bilo zajetih 4.269 podjetij in organizacij, **vprašalnik pa je izpolnilo 2.553 vabljenih delodajalcev**, pri katerih je bilo zaposlenih 332 tisoč oseb. Prav tako je vprašalnik izpolnilo tudi 71 delodajalcev, ki niso bili v vzorcu in so zaposlovali 10 ali več delavcev. Pridobljeni podatki teh 2.624 respondentov so bili uteženi, tako da ustrezno predstavljajo populacijo, to je delodajalce, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev.

Kakšne so makroekonomske napovedi za letos ter leti 2017 in 2018?

Rast BDP v %, doseg in napoved

Vir: UMAR, Pomladanska napoved
gospodarskih gibanj 2016.

MAKROEKONOMSKO OKOLJE. Slovenija je v letih 2014 in 2015, po večletnem obdobju gospodarskega krčenja oz. šibke rasti, dosegla občutno gospodarsko rast. Po podatkih Statističnega urada se je BDP v teh dveh letih povečal za 3,0 % oz. 2,9 %, rast pa se nadaljuje tudi v letošnjem letu; v prvem četrtletju je bil BDP za 2,5 % višji kot v prvem četrtletju 2015. UMAR ugotavlja, da sta k ugodnim gibanjem največ prispevala izvoz ter zasebna potrošnja, pomemben prispevek pa so bile tudi investicije, predvsem v javno infrastrukturo ob izteku finančne perspektive EU. Pozitivni trendi v slovenskem gospodarstvu se bodo letos nadaljevali. Poleg tradicionalno pomembnega izvoznega povpraševanja se zaradi večjega razpoložljivega dohodka krepi tudi domača potrošnja, krepijo se tudi zasebne investicije, ob prehodu v novo finančno

perspektivo pa je občuten upad državnih investicij. V letih 2017 in 2018 bo gospodarska rast višja, kot je napoved za letos. Glavni motor bo še vedno izvoz, okrepila se bo zasebna potrošnja, višje pa bodo investicije, tako zasebne kot državne. **Napovedi gospodarskih gibanj za prihodnja leta so ugodna.**

TRG DELA. Gospodarska rast pozitivno vpliva na trg dela. Število delovno aktivnih oseb je v porastu, zmanjšuje se število registriranih brezposelnih oseb. Konec marca letos je bilo delovno aktivnih 809 tisoč oseb, 0,8 % več kot marca lani oz. 2,7 % več kot marca 2014. Primerjava letošnjega marca z lanskim kaže, da se je zaposlenost okrepila v dveh največjih dejavnostih po številu zaposlenih, to je v predelovalnih dejavnostih in trgovini. V predelovalnih dejavnostih je število poraslo za 3,3 %, za več kot 3 % pa še v dejavnosti prometa in skladiščenja, gostinstvu, zdravstvu in socialnem varstvu, najbolj, za 5,5 %, pa je število delovno aktivnih poraslo v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, predvsem na račun zaposlovalnih dejavnosti (+13,3 %). To kaže, da so delodajalci še vedno previdni pri zaposlovanju in so, v dejavnostih kjer je to možno, rajši najeli dodatne delavce kot jih na novo zaposlili. Zaposlenost naj bi se po napovedih UMAR-ja povečevala tudi letos in v prihodnjih dveh letih; letos in v prihodnjem letu naj bi bila rast 1,0 %, v letu 2018 pa naj bi se znižala na 0,7 %. Naraščanje števila delovno aktivnih se odraža tudi na nižji brezposelnosti. Leta 2015 je bilo v povprečju registriranih brezposelnih 112.726 oseb, 6,1 % manj kot v letu 2014, UMAR pa napoveduje nadaljnje upadanje registrirane brezposelnosti. V letu 2018 naj bi bilo v povprečju 94,7 tisoč registriranih brezposelnih, stopnja registrirane brezposelnosti pa naj bi bila 10,3 %. **Za letos UMAR napoveduje 107,4 tisoč brezposelnih oz. 11,7 % aktivnega prebivalstva.**

Kakšne so napovedi delodajalcev za drugo polovico leta 2016?

Tržna pričakovanja

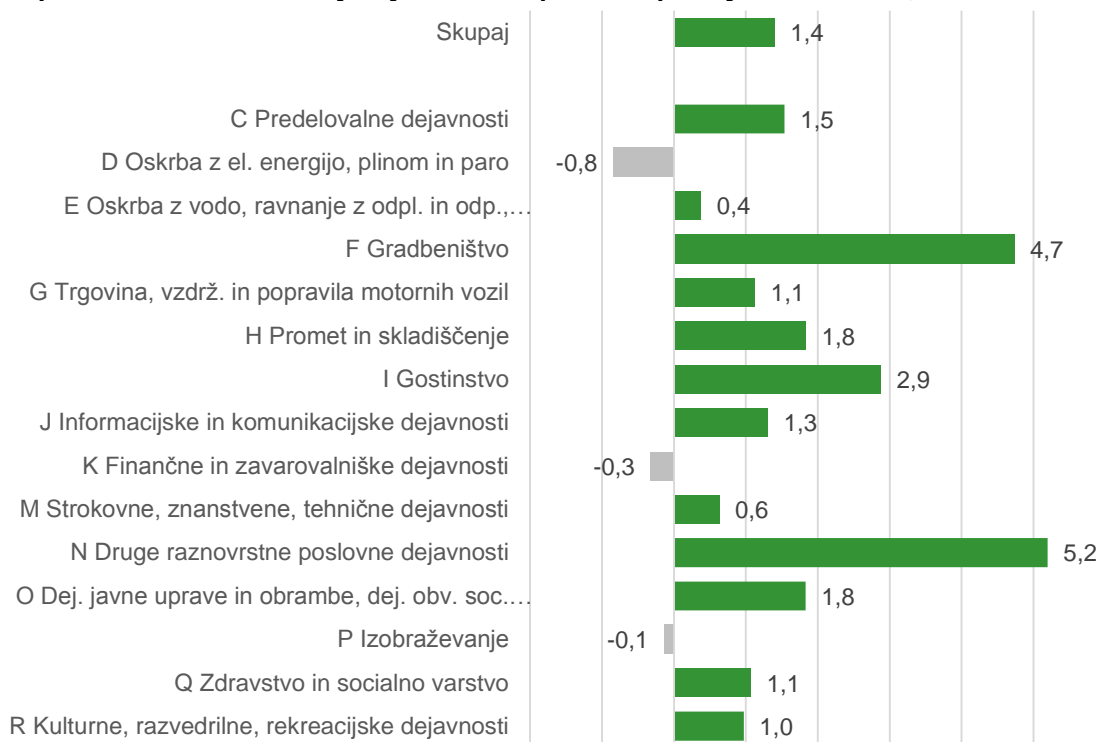
3 izmed 10 podjetij so optimistična glede prihodnosti, kar je pozitiven signal. Delež podjetij, ki menijo, da se bo gospodarska aktivnost krepila, je 28,0 %, le 6,6 % podjetij pričakuje poslabšanje, skoraj dve tretjini (63,4 %) pa ne pričakuje sprememb v obsegu poslovanja; 1,9 % respondentov ni napovedalo gibanja povpraševanja po njihovih izdelkih oz. storitvah. Po dejavnostih so najbolj optimistični delodajalci iz predelovalnih dejavnostih (36,1 %), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (36,0 %) ter trgovine (33,8 %), kjer je glede povpraševanja optimistična več kot tretjina podjetij, več kot četrtina podjetij pa za prihodnjih 6 mesecev napoveduje pozitivna gibanja še v gradbeništvu, dejavnosti prometa in skladiščenja, informacijskih in komunikacijskih dejavnostih ter v gostinstvu. Glede na velikost so glede povpraševanja najbolj optimistični veliki delodajalci (250 zaposlenih ali več), kjer je takšnih 29,4 %, najmanj pa srednje veliki delodajalci (50 do 249 zaposlenih), kjer pa je bil delež optimističnih še vedno visok, in sicer 24,7 %.

Zaposlenost

Za drugo polletje 2016 delodajalci napovedujejo 1,4 % rast zaposlenosti. V času anketiranja so delodajalci zaposlovali 593,4 tisoč delavcev, za 6 mesecev kasneje pa predvidevajo, da bo njihovo število poraslo na 601,8 tisoč. **V prihodnjega pol leta bodo podjetja potrebovala nekaj več kot 20,1 tisoč delavcev**, deloma zaradi nadomeščanja, deloma pa tudi zaradi povečevanja števila zaposlenih. V naslednje pol leta naj bi se tako odprlo nekaj več kot 8,4 tisoč novih delovnih mest, skupna rast zaposlenih pa naj bi bila 1,4 %. Skupno število zaposlenih naj bi se vsaj za 1,5 % povečalo v predelovalnih dejavnostih, gradbeništvu, prometu in skladiščenju, gostinstvu, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih ter dejavnosti javne uprave in obrambe.

Največjo rast števila zaposlenih predvidevajo delodajalci iz drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (+ 5,2 %), kamor se uvršajo tudi zaposlovalne dejavnosti. Ta napoved kaže, da se bodo delodajalci, ki delujejo v delovno intenzivnih panogah, še nadalje posluževali najemanja delovne sile. Precej optimistične napovedi glede zaposlenosti imajo tudi delodajalci iz treh, pretežno iz javnih sredstev financiranih dejavnosti. Zaposlenost se bo zmanjšala v izobraževanju, medtem ko delodajalci iz javne uprave ter zdravstva in socialnega varstva napovedujejo rast zaposlenosti.

Napovedana rast oz. zmanjšanje števila zaposlenih po dejavnostih SKD, v %

Vir: anketa NAPZAP 2016/I

Načrtovane zaposlitve

Za prihodnjih 6 mesecev so delodajalci napovedali, da bodo iskali dobrih 20 tisoč delavcev.

Delavce bodo iskali predvsem zaradi nadomeščanj (upokojitve, porodniške, odhodi delavcev), delno pa tudi zaradi širitve dejavnosti. Poklicna struktura načrtovanih zaposlitev odraža strukturo slovenskega gospodarstva.

Delodajalci bodo najpogosteje iskali voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, varilce, delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, prodajalce, komercialne zastopnike za prodajo, orodjarje, čistilce, strežnike in gospodinske pomočnike, strugarje, elektromehanike ter kuharje. Med poklici, ki so jih delodajalci napovedali, je znova veliko poklicev, ki so na slovenskem trgu že dlje časa deficitarni. To pomeni, da je povpraševanje za te poklice med delodajalci prisotno ves čas in da so za delavce s temi poklicnimi profili možnosti za zaposlitev bistveno višje v primerjavi z iskalci v drugih poklicih.

Poklici, za katere bodo delodajalci najpogosteje iskali delavce, prvih 20 po pogostosti

Vir: anketa NAPZAP 2016/I

Poklici, za katere delodajalci ne najdejo ustreznih delavcev

Anketni podatki torej kažejo na določena strukturna neskladja na trgu dela. V povprečju se je četrtnina delodajalcev (25,3 %) srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov, v velikih podjetjih pa kar 42,0 %. Izstopajo dejavnosti kot so zdravstvo in socialno varstvo, promet in skladiščenje, druge raznovrstne poslovne dejavnosti, predelovalne dejavnosti, gradbeništvo ter gostinstvo.

Poklici, kjer so imeli delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih kadrov

Vir: anketa NAPZAP 2016/I

Kompetence, ki so kandidatom najbolj primanjkovale

Od splošnih kompetenc so delodajalci navajali predvsem pomanjkanje spretnosti za reševanje problemov (19,6 %), sledijo pa sposobnost za skupinsko delo (17,8 %), organizacijske sposobnosti (16,9 %), sposobnost dela s strankami (16,8 %), znanje tujih jezikov (14,4 %) ter telesne sposobnosti (11,1 %). Več kot 3/4 podjetij (75,9 %), ki se sooča s težavami pri iskanju ustreznih kadrov, pa pri kandidatih pogreša ustrezne poklicno-specifične kompetence. V okviru tega odgovora so najpogosteje izpostavljali pomanjkanje (ustreznih) delovnih izkušenj ter izobrazbo. Delodajalci so navajali tudi dejstvo, da se na razpisano delovno mesto ne prijavi noben kandidat, ker ni več priliva iz šol oz. za določene profile ni več programov izobraževanja. Pogosto pogrešajo tudi motivacijo, fleksibilnost in ustrezen odnos do dela.

Kaj naredijo delodajalci v primeru pomanjkanja ustreznih delavcev?

Skoraj polovica delodajalcev navaja, da je morala **podaljšati postopke zaposlovanja**, tretjina celo **ni nikogar zaposlila**, več kot petina delodajalcev je **spremenila, razširila oz. omilila pogoje glede izobrazbe, izkušenj in drugih znanj** oz. je iskala **delavce v tujini**. Podaljševanje postopkov zaposlovanja je posebej izrazito v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, gostinstvu ter dejavnosti javne uprave. Izmed vseh dejavnosti največkrat koristijo najemanje delavcev v predelovalnih dejavnostih, najvišji delež iskanja delavcev v tujini pa je v dejavnosti prometa in skladiščenja, gradbeništva, predelovalnih dejavnostih ter drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih. Najpogosteje pogoje za zaposlitev spremenijo oz. omilijo delodajalci iz finančnih in zavarovalniških dejavnostih, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih ter iz informacijskih in komunikacijskih dejavnostih. Višjo plačo oz. druge bonitete delodajalci redko ponudijo, še najpogosteje delodajalci iz gostinstva ter iz dejavnosti prometa in skladiščenja.

Kako pomanjkanje delavcev vpliva na poslovanje?

Pomanjkanje ustreznih kadrov je najpogosteje pripeljalo do **nadurnega dela**. Pri tem izstopajo zlasti veliki delodajalci, z nadurnim delom pa težave pri zaposlovanju rešuje več kot polovica delodajalcev v javni upravi in obrambi, gostinstvu, predelovalnih dejavnostih ter zdravstvu in socialnem varstvu. Skoraj četrtina delodajalcev se poslužuje **zunanjih izvajalcev (outsourcing)**, predvsem v gradbeništvu, informacijskih in komunikacijskih dejavnostih, predelovalnih dejavnostih ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih. Podoben delež delodajalcev za ta delovna mesta **preusposablja že zaposlene delavce**, predvsem v gostinstvu, dejavnosti javne uprave in obrambe, predelovalnih dejavnostih, dejavnosti trgovine, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih ter v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih. Osmina delodajalcev je zaradi pomanjkanja kadra morala **zavrniti naročila**, najpogosteje v dejavnosti prometa in skladiščenja ter v gradbeništvu. Več kot desetina delodajalcev je poročala, da načrtovano širitev časovno odložili. Najpogosteje so to bili delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti, trgovine, gradbeništva, predelovalnih dejavnosti ter drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih.

Viri

SURS (Statistični urad RS). Spletna podatkovna baza SI-STAT: Bruto domači proizvod, Slovenija, letno.
URL:<http://pxweb.stat.si/pxweb/dialog/varval.asp?ma=0301910S&ti=&path=%2E%2E%2FDatabase%2FEkonomsko%2F03%5Fnacionalni%5Fracuni%2F05%5F03019%5FBDP%5Fletni%2F&xu=&yp=&lang=2>

SURS (Statistični urad RS). Bruto domači proizvod, Slovenija, 1. četrletje 2016.
URL: <http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=5973&idp=1&headerbar=0>

SURS (Statistični urad RS). Spletna podatkovna baza SI-STAT: Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnostih (SKD 2008), Slovenija, mesečno.
URL:http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0700921S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/01_07009_aktivno_preb_mesecno/&lang=2

UMAR (Urad za makroekonomske analize in razvoj). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2016. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.
URL:http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/analiza/Pomladanska_napoved_2016/majska_2016_splet-18marec.pdf